

U.G. 2nd Semester Examination - 2021**SANSKRIT
[HONOURS]****Course Code: BSNSCCHT 202****Course Title: Self Management in the
Śrīmadbhagavadgītā**

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

1. अधोलिखितेषु दशप्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च संक्षेपेण समाधेयाः : $1 \times 10 = 10$
- i) 'मोक्षसंन्यासयोगः' श्रीमद्भगवद्गीतायाः कस्मिन्नध्याये वर्णितः ?
- ii) 'अधिष्ठानं तथा कर्ता' 'अधिष्ठानम्' शब्दस्य कोऽर्थः ?
- iii) श्रीमद्भगवद्गीतानुसारं नरकस्य द्वारं किम् ?
- iv) शारीरं तपः किमुच्यते ?
- v) 'यो मद्भक्तः स मे प्रियः' इत्यत्र 'मे' पदेन को बुध्यते ?
- vi) 'अहं भक्त्युपहतम् अश्रामि' इत्यस्य कस्तावद्वक्ता ?
- vii) अभ्यासवैराग्याभ्यां किं गृह्यते ?

- viii) श्रद्धावान् किं लभते ?
- ix) कः कदा स्थितधीसंज्ञां लभते ?
- x) पुरुषः केन पापं बिचरति ?
- xi) तमोगुणस्य कुतः समुद्भवः ?
- xii) श्रीमद्भगवद्गीतानुसारं योगस्य लक्षणं किम् ?
- xiii) 'अव्यक्तम्' शब्दस्य कोऽर्थः ?
- xiv) के आहाराः राजसस्य इष्टाः ?
- xv) देहान्तरप्राप्तौ के न मुह्यन्ति ?

2. संक्षेपेण संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः : $2 \times 5 = 10$

- i) बुद्धीन्द्रियाणि कानि ?
- ii) सत्यगुणः कीदृशः ?
- iii) कुतो ज्ञानं सञ्जायते ? कुतश्च लोभः ?
- iv) कस्तावत्सौभद्रः ? तस्य पितुर्नाम किम् ?
- v) 'स मामेति पाण्डवः' इत्यत्र 'सः' पदेन को बुध्यते ?
- vi) पञ्चभूतानि कानि ?
- vii) कस्य योगो न भवति ?
- viii) संशयः कुत उद्भवति ?

3. निम्नलिखितेषु प्रश्नद्वयं समाधेयं संस्कृतभाषया : $5 \times 2 = 10$

- i) टीका विरच्यताम्—ज्ञानयोगः।

ii) सप्रसङ्गं व्याख्यानं कार्यम् :

चञ्चलं हि मनः कृष्ण प्रमाथि बलवद्दृढम्।

तस्याहं निग्रहं मन्ये वायोरिव सुदुष्करम्॥

iii) भावार्थः लेखनीयः—तमस्येतानि जायन्ते विवृद्धे कुरुनन्दन।

4. अधस्तादेकः प्रश्नः समाधेयः : $10 \times 1 = 10$

i) गीतानुसारम् आत्मसंयम आलोच्यताम्।

ii) गीतामनुसृत्य योगाभ्यासविधिः वर्णयताम्।

iii) गीतानुसारं श्रेष्ठभक्तस्य लक्षणानि पर्यालोच्यन्ताम्।
